

Raision kaupunkistrategian mittarit

Kaupunginhallitus 07.09.2026 § 300

Valmistelija: hallintojohtaja Anni Hakala, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Raision kaupunkistrategian valtuustokaudelle 2025–2029 kokouksessaan 15.9.2025 § 95. Strategian visiona on, että vuonna 2040 Raisio on vihreä ja turvallinen kasvukaupunki. Strategiassa määritellään valtuustokauden tavoitteet hyvinvoinnin ja aktiivisuuden, elinvoiman ja vetovoiman, osallisuuden ja toimintakulttuurin sekä kestäväen kasvun teemoissa.

Strategian toteuttaminen, seuranta ja arviointi on osa kunnan talousarvio- ja tilinpäätösprosesseja. Vuosittain hyväksyttävä talousarvio perustuu valtuuston hyväksymään strategiaan. Strategiassa hyväksytyjen valtuustokauden tavoitteiden pohjalta talousarviossa asetetaan vuosittain tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita. Talousarviokirjassa esitetään valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit. Esimerkiksi vuoden 2026 talousarviossa on yli 120 toiminnallisiin tavoitteisiin liittyvää erilaista mittaria.

Osavuosi- ja tilinpäätösraportoinneissa seurataan toimenpiteiden toteutumista talousarviossa määritettyjen mittareiden pohjalta. Myös arviointikertomuksessa raportoidaan kunnan tavoitteiden ja strategian toteutumista. Lisäksi strategian toteutumista arvioidaan kyselyllä osana valtuustotyöskentelyn väliarviointia ja koko valtuustokauden työskentelyn arviointia.

Talousarvion lisäksi strategian pohjalta on laadittu ja päivitetty erilaisia suunnitelmia ja ohjelmia, jotka määrittävät vahvasti kaupungin toimintaa ja joiden avulla toteutetaan strategiassa määritettyjä valtuustokauden tavoitteita ja niiden seurantaa. Keskeisiä strategian pohjalta laadittuja suunnitelmia ja ohjelmia ovat mm. hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, ympäristöohjelma, maapoliittinen ohjelma ja hankintaperiaatteet. Lisäksi strategian pohjalta laaditaan myös mm. omistajaohjauksen periaatteet. Myös nämä ohjelmat, suunnitelmat ja periaatteet sisältävät lukuisia erilaisia mittareita.

Strategian valmisteluvaiheessa linjattiin, että strategian seurantaan muodostetaan tiivis, strategisen tason mittaristo erikseen vuoden 2026 aikana. Mittareita työstettiin osana strategian valmisteluseminaareja ja valmistelua täsmennettiin kaupunginhallituksen seminaarissa 18.5.2026. Johtoryhmä on työstänyt seminaarityöskentelyissä saatujen evästyksen pohjalta ehdotuksen strategian mittareiksi.

Strategian seurannan mittarit

Vuosittain talousarviossa määritettyjen mittarien lisäksi strategian toteutumisen seurantaan esitetään määritettäväksi seuraavat kuusi kaupunkitasoista mittaria:

- Väkiluku
- Koettu turvallisuus
- Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus
- Tilikauden tulos ja investointien tulorahoituksen riittävyys
- Elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaindeksi (EVP-indeksi)
- HYTE-kerroin

Väkiluku

Väkiluvun kehitys kuvaa kaupungin kasvua sekä sen kykyä houkutella uusia asukkaita ja pitää nykyiset asukkaat kaupungissa. Mittari liittyy suoraan strategian visioon Raisiosta kasvukaupunkina sekä strategisiin tavoitteisiin kaupungin elinvoiman, vetovoiman ja hallitun kasvun vahvistamisesta.

Väkilukua seurataan Tilastokeskuksen raportoinnin kautta Väestömuutostiedot kuukausittain -raportilla. Raportti valmistuu aina kuukauden viimeisellä kolmanneksella edellisestä kuukaudesta, joten mittaria voidaan tarvittaessa seurata jopa kuukausittain. Väkiluvun osalta tavoitteena on vuosittainen yhden prosentin kasvu. Lähtötasona on käytetty alkuvuoden 2026 väkiluvun kasvun perusteella kumuloitua ennustelukemaa vuoden 2026 väkiluvusta.

Koettu turvallisuus

Koettu turvallisuus kuvaa asukkaiden kokemusta omasta arjen turvallisuudesta ja elinympäristön turvallisuudesta. Mittari liittyy suoraan strategian visioon vehreästä ja turvallisesta kasvukaupungista sekä tavoitteisiin kehittää asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäistä alueiden eriytymistä.

Koettu turvallisuus mitataan kyselyllä ja ensimmäinen kysely toteutetaan syksyn 2026 aikana. Ensimmäinen kysely määrittää lähtötason ja tämän jälkeen kysely toteutetaan vuosittain. Tavoitteena on, että koetun turvallisuuden tulos säilyy vähintään lähtötasolla.

Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus

Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus kuvaa kaupungin elinympäristön laatua sekä asukkaiden mahdollisuuksia liikkumiseen, ulkoiluun, virkistäytymiseen ja luonnon kokemiseen lähellä omaa asuin ympäristöään. Mittari liittyy strategian visioon vehreästä kaupungista sekä tavoitteisiin kehittää asuinalueiden viihtyisyyttä ja kasvattaa kaupunkia ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioon ottaen. Mittari liittyy oleellisesti myös hyvinvoinnin ja aktiivisuuden teeman tavoitteisiin.

Mittarin seuraantaa tehdään prosenttiosuudella kaupunkilaisista, joiden etäisyys kotoa lähimpään viher- tai virkistysalueeseen on alle 300 metriä. Prosenttiosuus lasketaan vuosittain paikkatietopohjaisesti. Raisio on aiemmin menestynyt viheralueiden saavutettavuudessa erittäin hyvin kansallisesti, joten tavoitteena on ylläpitää nykyistä, korkeaa saavutettavuuden osuutta myös jatkossakin. Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuuden työkaluna toimii tuleva asemakaavoitus, jossa tätä tavoitetta tullaan hankekohtaisesti huomioimaan.

Tilikauden tulos ja investointien tulorahoituksen riittävyys

Tilikauden tulos kuvaa kaupungin käyttötalouden tasapainoa eli sitä riittävätkö kaupungin vuotuiset tulot kattamaan toiminnan kulut ja omaisuuden kulumisen (poistot). Pitkän aikavälin tavoitteena on pysyvästi positiivinen tulos, joka ylläpitää kaupungin taloudellista liikkumavaraa ja vahvistaa tasetta. Tulos-mittaria seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Tulos ei kuitenkaan yksin kerro koko talouden tasapainosta. Kaupunki voi tehdä positiivisen tuloksen ja silti velkaantua voimakkaasti, mikäli investoinnit ovat suuremmat kuin vuosikate. Siksi tuloksen rinnalle tarvitaan toisena mittarina investointien tulorahoituksen riittävyys.

Investointien tulorahoituksen riittävyys kuvaa kaupungin talouden kestävyyttä ja kykyä rahoittaa investointeja omalla tulorahoituksellaan. Molemmat mittarit liittyvät suoraan strategiseen tavoitteeseen huolehtia talouden tasapainosta hallitun kasvun yhteydessä sekä osaltaan muun muassa myös elinvoima ja vetovoima teeman tavoitteisiin.

Investointien tulorahoituksen riittävyys kuvaa prosenttilukuna sen, miten hyvin kaupungin vuosikate riittää kattamaan nettoinvestointeja. Kun tunnusluku on 100 prosenttia tai sitä suurempi, vuosikate riittää kattamaan nettoinvestoinnit. Alle 100 prosentin tunnusluku merkitsee, että nettoinvestointeja joudutaan rahoittamaan vuosikatteen lisäksi muulla rahoituksella. Mittari kuvaa siten kaupungin rahoituksellista tasapainoa ja investointien rahoituksen kestävyyttä. Tavoitteena on, että investointien tulorahoituksen riittävyys saavuttaa 100 prosentin tason vuonna 2030. Mittaria seurataan kuitenkin vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaindeksi

Elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaindeksi (EVP-indeksi) kokoaa yhteen useita kaupungin kehitystä kuvaavia näkökulmia. Mittari kuvaa Raision asemaa asuin-, yritys- ja toimintaympäristönä sekä kaupungin kykyä uudistua, houkutella asukkaita ja yrityksiä ja pitää ne alueella. Mittarina indeksi liittyy erityisesti strategian elinvoiman ja vetovoiman tavoitteisiin, mutta se antaa samalla kokonaiskuvaa myös työllisyyden, koulutuksen, hyvinvoinnin, asumisen ja talouden kehityksestä. Vertailu muihin alueisiin auttaa arvioimaan Raision kehitystä suhteessa yleiseen toimintaympäristön muutokseen.

EVP-indeksin tavoitteena on tarkastella kokonaisvaltaisesti ja samanaikaisesti sekä alueiden elinvoimaa että veto- ja pitovoimaa. Kuntakohtaisessa analyysissä tarkastellaan kunnan elinvoiman ja veto- ja pitovoiman ajallista kehitystä muihin verrokkialueisiin nähden. Indeksillä on sisällään yhteensä 20 avainmuuttujaa. Elinvoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden tulo- ja talous-, yritys-, työllisyys-, koulutus- ja terveysdynamiikkaan. Veto- ja pitovoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden väestö- ja vetovoima, asumis- ja rakentamis- ja vapaa-ajan dynamiikkaan. Indeksillä päivitetään vuosittain. Vuoden 2025 indeksiarvo muodostaa mittarin lähtötason. Tavoitteena on, että Raision indeksiarvo on valtuustokauden aikana vähintään 65 ja että kaupungin kehitys säilyy myönteisenä suhteessa verrokkeihin.

Hyte-kerroin

Hyte-kerroin on osa kuntien lakisääteistä peruspalvelujen valtionosuutta ja sen keskeinen tavoite on tukea väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämistä. HYTE-kerroin lasketaan kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa ja toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella. Toimintaa kuvaavia prosessi-indikaattoreita on yhteensä 15 ja tulosindikaattoreita 5. Prosessi- ja tulosindikaattoreiden osuukien painoarvo kertoimen laskemisessa on 50 prosenttia.

Hyte-kerroin mittaa erityisesti strategian hyvinvointi ja aktiivisuus teeman tavoitteita. Lähtötasona on vuoden 2025 hyte-kertoimen kokonaistulos 66 ja tavoitteena on että tulos paranee.

Mittareiden seuranta

Mittareiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon perusteella. Mittariston tavoitetasot tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä ja tavoitetasoihin voidaan tehdä talousarviokäsittelyn yhteydessä tarvittavia tarkennuksia tai muutoksia.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy Raisen kaupunkistrategian mittarit oheisen liitteen mukaisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 14.09.2026
345/00.01.02.00/2025

Esittelijä Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy Raisen kaupunkistrategian mittarit oheisen liitteen mukaisesti.

Päätös